

”בראי המחקר”, גיליון מספר 10 (I- 2018)

מערכת כתב העת ”בראי המחקר”

מנהל המערכת : סעיד ענבوسی

עורכת ראשית : שלומית סדרס-ליבוביץ

עורך משנה : בנימין ווניקוב

עורכת לשונית : אלישבע מאי

מידען : בנימין ווניקוב

חברי המערכת : סעיד ענבوسی, שלומית סדרס-ליבוביץ, בנימין ווניקוב

הפקה : החברה למתנ”סים, מרכזים קהילתיים בישראל בע”מ (חל”צ)

דבר המערכת

גיליון זה עוסק בהשפעות של התמורות הכלכליות, התרבותיות והטכנולוגיות על מערכת החינוך, והצורך לאמץ גישת הוראה-למידה-הערכה, כלמידה מבוססת פרויקטים, המותאמת לעולם הלמידה והתעסוקה של המאה ה-21. במהלך שלושת העשורים האחרונים הולך ומתהווה במחשבת החינוך ובעשייה החינוכית מודל חדש למחשבה ולעשייה בחינוך, ”**המודל השלישי**”, המבדיל עצמו משני המודלים שקדמו לו. המודל הראשון, ה”חינוך ישן” שבו ”תכנית הלימודים במרכז”. המודל השני, ”החינוך החדש” שבו ”הילד במרכז”. המודל השלישי, שדוגל בגישות הוראה אשר מקדמות את יכולת התלמידים להתמודד עם שפע המידע באופן מושכל, לפתח חשיבה יצירתית, ביקורתית וערכית, הדרושה להתמודדות מיטבית עם אתגרי העידן הנוכחי.

למידה מבוססת פרויקטים (PBL) מייצגת את הלמידה של ”המודל השלישי” והיא מהווה **פדגוגיה שמתאימה למאה ה-21**. גישה זו יוצאת מתוך הנחה שיש בעיה שיש למצוא לה פתרון, ניתן לבצע אותה באמצעות פרויקט ולהציגה באמצעות תוצר משמעותי לאדם ולחברה. הפרויקט כולל תהליך שמונע על ידי לוח זמנים, כשהתוצר מביא לידי ביטוי את הלמידה שהתרחשה במהלכו, כמו גם את המיומנויות והרגלי הלמידה שנרכשו במהלך העבודה על הפרויקט.

למידה מבוססת פרויקטים מובילה את התלמיד לתהליך **למידה של חקר שיטתי ומתוכנן**, הממוקד בבעיה מורכבת ואותנטית. במהלך הפרויקט התלמידים רוכשים הבנה עמוקה ב-**י.מ.ה** (ידע- מיומנויות- הרגלים). ידע אקדמי ושליטה במיומנויות למידה, כישורים, כגון: עבודת צוות, סיעור מוחות, איתור ועיבוד מידע ופרזנטציה בפני קהל. הרפלקציה היא אבן דרך מרכזית בתהליך הלמידה ובאמצעותה התלמידים מתבוננים על עצמם כלומדים ועל אזורי הצמיחה והחוזקות שהצליחו לממש, ובוחנים את האתגרים שעמם התמודדו במהלך הדרך.

ללמידה מבוססת פרויקטים יתרונות והיבטים כפדגוגיה המתאימה לרוח הזמן והתקופה מהסיבות הבאות: (א) הלמידה מבוססת פרויקטים מאפשרת יצירת ידע בינתחומי, כשהלמידה באמצעותו מחייבת התמרה של ידע דיסציפלינרי לממד חדש (תערוכה, תוצר פיזי ועוד) ובכך משלבת דיסציפלינות שונות "כמו בחיים האמתיים"; (ב) המורים בלמידה מבוססת פרויקטים הם מורים שמעצבים תכנית לימודים, שבמרכזה תחומי העניין של התלמידים. הם מנחים ומלווים את הלומדים בשיטתיות במהלך כל תהליך החקר ונותנים ללומדים משוב שמקדם למידה; (ג) הלמידה באמצעות שיטת ה-PBL מאפשרת גם שיתוף של הורים ומומחים, ואנשים מהקהילה, במהלך כל שלבי הלמידה.

למידה מבוססת פרויקטים מהווה דרך להשגת מטרות חינוכיות רחבות, מעבר ליישום של למידה משמעותית בדיסציפלינה בודדת. היא מאפשרת שינוי של ממש בתרבות הוראה של מורים ולמידה של תלמידים. גישה זו מאפשרת יישום של חדשנות חינוכית כאורך חיים המחובר הן למערכת הבית ספרית והן לקהילה מתוך תפיסה, ש"חינוך בונה קהילה וקהילה בונה חינוך". ה-PBL מזמן יצירת ממשקים לנכסים מהקהילה - מומחים מעולמות תוכן שונים. הוא מעודד גם חיבור של קהילת ההורים ומעורבותם בתהליכי הלמידה של ילדיהם, ואלה יחדיו מצמיחים את ההון האנושי והחברתי, ומחזקים את חוסנה של הקהילה.

קריאה מהנה
שלומית סדרס-ליבוביץ
מנהלת פדגוגית
המחלקה להתחנכות ולמידה